

Norra Donationsregionen

Rapport 2023

Verksamhetsrapport för donation

R-DAS Anneli Holst

R-DAL Magnus Almeling

2024-01-31

Inledning

2023 blev med bred marginal det mest framgångsrika året för donationssverige någonsin i antalet donatorer räknat. Inte bara ett ökande antal DCD bidrar till detta, utan också ett stigande antal DBD sedan åren innan. En starkt bidragande orsak till framgången kan antas vara den omfattande uppmärksamhet donation fått i samhällsdebatten de senaste åren, de mer ändamålsenliga författningar som tagits fram och det strategiska arbetet som utförts av olika nationella, regionala och lokala grupper som spridit kunskap och fört upp frågan på agendan. En sådan gruppering som bedrivit strategiskt arbete är de av NRF finansierade regionala donationsansvariga. Nya regeringsuppdrag har inkommit till Socialstyrelsen, vilket indikerar att frågan fortsättningsvis kommer ha hög prioritet och nya metoder och medicinska landvinningar har gjorts som kan leda till ökade möjligheter att tillvarata fler organ.

Verksamhetsrapport för donation

1. Donationsfrämjande aktiviteter

1.1. Organ

1.1.1. Genomförda utbildningar på eget sjukhus och regionalt samt genomförda besök på sjukhus i regionen

Under året har regionbesök genomförts i Kiruna, Lycksele, Sundsvall och Östersund. Vid dessa besök har ingått träff med verksamhetschefer, enhetschefer och personal. Vi har informerat om ny lagstiftning och möjligheter på donationsområdet, samt efterhört behov av regionalt stöd för fungerande verksamheter.

Vid två tillfällen har digitala föreläsningar hållits för personal på operation och IVA i Gällivare.

Vi har tillsammans med NUS lokala DCD-team och transplantationscentrum i Göteborg utbildat tre nya sjukhus i regionen i DCD. Sundsvall, Östersund och Skellefteå har nu kompetens att bedriva DCD inom sina verksamheter. Sedan tidigare kan DCD utföras på IVA och ThIVA på NUS och i Sunderbyn.

Regelbundna simuleringar för att upprätthålla DCD-kompetens bland personalen, har hållits på NUS.

Utbildningar har också hållits om den nya lagstiftningen och dess kliniska implikationer lokalt på NUS. Även donationsprocessen allmänt och DCD tas upp vid dessa utbildningar.

1.1.2. Lokala och regionala möten

I maj hölls det årliga regionala mötet för donationsansvariga, vävnadssamordnare, obduktionstekniker och övrig personal som arbetar med organ-och vävnadsdonation i norra regionen. Mötet hölls fysiskt i Umeå med deltagare från hela norra regionen, RMV, Socialstyrelsen och Transplantationscentrum, Sus. Under mötet föreläste bland annat företrädare vävnadsbanken på Akademiska Sjukhuset i Uppsala om förutsättningarna för omhändertagande av hud från avliden. Flera föreläsare från

donationsverksamheterna inkl. RMV deltog och alla regioner delade med sig av fall från verksamheterna.

1.2. Vävnader

1.2.1. Genomförda utbildningar på eget sjukhus och regionalt

Vi det regionala mötet hölls utbildning bland annat i tillvaratagande av hud från avliden.

Möten med Klinisk patologi på NUS har hållits för att säkra fortbildning och kompetens för vävnadsuttag.

1.2.2. Genomförda besök på sjukhus i regionen

Vid ovan omnämnda regionbesök diskuterades också frågan om vävnadsdonation och vikten av nationell samordning och att fler bidrar till att täcka behovet.

En kunskapsstyrningsdag hölls i april med deltagande av RDAS.

1.2.3. Lokala och regionala möten

Se ovan 1.1.2. Regionalt möte, norra regionen.

RDAS/DAL har regelbundet deltagit i lokala Vävnadsmöten tillsammans med Vävnadssamordnare och ansvariga från laboratoriemedicin där Vävnadsbanken, NUS, ingår. RDAS deltog vid Vävnadsrådets stormöte.

1.3. Gemensamma

1.3.1. Genomförda donationsfrämjande åtgärder på eget sjukhus och regionalt

Ett utbildningsmaterial har tagits fram av RDAL och RDAS tillsammans med Nationella expertgruppen för att underlätta för lokala DAL och DAS i deras utbildningsuppdrag.

1.3.2. Genomförda informations och utbildningsinsatser för personalkategorier som normalt inte kommer i kontakt med donationsverksamheten på eget sjukhus och regionalt

Grundutbildning har hållits av lokala DAS:ar i varierande omfattning i regionen.

1.3.3. Genomförda nätbaserade utbildningar lokalt och regionalt

Digitala möten med lokalt donationsansvariga där också utbildning förekommit har under året.

1.3.4. Samverkan med andra aktörer för informationsspridning

Samverkan med SIR (Svenskt Intensivvårds Register) kring kvalitetsindikatorer för DCD-processen.

1.3.5. Möten med verksamhetschefer/sjukhusledning/landstingsledning och/eller regionledning

Möten har hållits en gång/månad med RPO PIVoT där RDAS/DAL ingår tillsammans med verksamhetscheferna för AN/OP/IVA i norra regionen.

Regelbundna avstämningar har också hållits med verksamhetschefer och avdelningschefer (AN/OP/IVA) för uppföljning av DCD.

2. Donationer

2.1. Organ

2.1.1. Antal donatorer per sjukhus och totalt i regionen

Norra regionen hade under 2023 20 aktuella organdonatorer (en liten ökning mot året innan då summan var 19). Av dessa hade Umeå 11 (varav 5 DCD), Sundsvall 3, Sunderbyn 2, Östersund 2. Piteå 1, och Sollefteå 1.

2.2. Vävnader

2.2.1. Antal donatorer per sjukhus och totalt i regionen

813 utredningar avseende möjlig hornhinnedonation påbörjades lokalt på NUS, vilket resulterade i 62 donerade hornhinnor från 31 donatorer. Detta innebär en kraftig ökning från 48 hornhinnor året innan. Även en uppsättning hjärklaffar kunde tas tillvara. Därtill utfördes 119 utredningar av Vävnadsinrättningen, NUS åt Östersund och Skellefteå som resulterade i ytterligare 16 respektive 2 hornhinnor från dessa tillvaratagandeställen.

3. Genomförda kvalitetsmätningar

3.1. Kvalitetsmätningar organ

Kontinuerliga kvalitetsmätningar av organdonationsverksamheten har skett genom registrering i SIR. En analys av utdata sker fortlöpande för att identifiera eventuella förbättringar. Regelbundna samtal i teamen runt DCD-fallen hjälper till att hitta eventuella förbättringsåtgärder. Donationsprocesser (DBD och DCD), följs upp av donationsansvariga och anhöriga erbjuds samtal med lokalt donationsansvariga.

DCD-utbildningen har utvärderats med hjälp av enkäter som fyllts i av kursdeltagarna där resultatet återförts till utbildningsteamet.

3.2. Kvalitetsmätningar vävnader

Kvalitetsmätningar av hornhinneverksamheten har sker genom IVO-inspektion vartannat år. Interna revisioner utfördes årligen där hela donationsprocessen granskas men med olika fokusdelar varje gång. Den årliga sammanställningen av antalet vävnadsutredningar, kontraindikationer och donatorer granskas vid behov för att hitta förbättringsområden.

4. Informationsinhämtning och samverkan

4.1. Nationell samverkan

4.1.1. SKR/Vävnadsrådet

RDAS/DAL har regelbundet deltagit i VOG Organs möten (arbetsgrupp i Vävnadsrådet, SKR) och arbetat, tillsammans med representanter från transplantationssidan, med frågor som rör hela donationsprocessen. Möte har hållits digitalt och fysiskt.

Vävnadsrådets stormöte upptogs till stor del av frågan om EU:S nya direktiv kring SOHO (substances of human origin) som kan komma att påverka donationsverksamheten i stor utsträckning. Där pågår fortsatt bevakning av området.

Som medlem i VOG organ har RDAS medverkat i utbildningsgruppens sammankomster och även fått ansvar för VOG Organs hemsida.

SKR har inom ramen för kunskapsstyrning en nationell arbetsgrupp för donation där DAS Frida Pärson, IVA NUS, är ledamot och RDAL och RDAS är adjungerade.

4.1.2. Socialstyrelsen/NDC

RDAL och RDAS har som representant i Nationellt Forum för donation och transplantation deltagit i fysiska och digitala möten med NDC (Nationellt Donationscentrum).

Socialstyrelsen har fått nya regeringsuppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för donationsarbetet där RDAL och RDAS deltagit både inom ramen för NDC och Nationella Expertgruppen.

4.1.3. Transplantationsverksamheter

I samband med regiondagarna hölls ett möte med transplantationscenter, Sahlgrenska universitetssjukhuset och donationsansvariga i norra regionen.

4.1.4. Donationsansvariga läkare och sjuksköterskor

Möten har hållits både digitalt och fysiskt under året.

4.1.5. Expertgruppen regionalt donationsansvariga läkare och sjuksköterskor

RDAS/DAL har deltagit i alla träffar, både digital och fysiskt under året.

Expertgruppen har bland annat uttalat sig som sakkunniga i ett ärende åt Överklagandenämnden för etikprövning.

RDAL har medverkat i ett arbete att ta fram nya medicinska rekommendationer för organbevarande behandling.

4.2. Nationell och internationell aktivitet

4.2.1. Utbildningar, möten och kongresser besökta under året

Nationella donationsmötet hölls i mars i Stockholm, där RDAL och RDAS medverkade med föreläsningar och diskussion. Deltagande vid ESOT/EDTCO:s internationella kongress i Aten under september. I november genomgick både RDAL och RDAS utbildning i TPM (transplant procurement management) i Barcelona.

5. Ekonomi

5.1. Ekonomin är i balans. Ett nytt avtal har under året tagits fram tillsammans med NRF för att täcka kostnadsutvecklingen.

6. Synpunkter på uppgifter som ingår i uppdraget

6.1. Utvecklingsområden

Under året har överenskommelse träffats med NRF om att utöka tjänsteutrymmet även för RDAL till 50%. RDAS har sedan tidigare fått ett utökat tjänsteutrymme till 50%. I och med detta överensstämmer nu bådas uppdrag med Socialstyrelsens rekommendationer och det som förordas av Nationella expertgruppen för organ- och vävnadsdonation.

Under året har planeringsarbete genomförts för att kunna sätta Vänadsrådets steg 2-utbildning inom organ- och vävnadsdonation. Förberedelserna har under året legat i fas och vi räknar med att kunna hålla första upplagan av kursen under 2024.

6.2. Samarbete med vävnadsinrättningar, transplanterande enheter, med flera

Transplantationscenter i Göteborg kommer fortsättningsvis att delta under det årliga regionala vävnads- och donationsmötet i norra regionen. Vi har också ett samarbete kring den nya utbildning som startar i Umeå 2024, samt inom VOG Organ.

6.3 Samarbete med polis och rättsmedicin

Det finns ett gott samarbete mellan donationsverksamheten och RMV som bidrar med att identifiera möjliga vävnadsdonatorer på sitt bårhus. RMV bjuds årligen in till att delta i det regionala vävnads- och donationsmötet för norra regionen samt Vävnadsmöten lokalt på Nus.

Ett möte på initiativ av Vävnadsrådet har hållits i Umeå i mars för ökad samverkan mellan RMV och donations- och transplantationsverksamheten.

Samarbetet mellan RMV och IVA i samband med organdonationer fungerar bra.

Bilagor

Lokala verksamhetsrapporter bifogas som separata filer.